

НАЗВИ РЕМІСНИКІВ ЗА ДАНИМИ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ АНТРОПОНІМІЇ

Прізвищеві системи різних народів є специфічними мовними системами. Формуються вони під впливом різних лінгвістичних та екстралінгвістичних факторів. Прізвищеві системи української та англійської мов відрізняються часом їх становлення та юридичної кодифікації. В Україні часом формування прізвищевої системи вважається XVII століття, та навіть ще до кінця XIX століття в ідентифікації низів суспільства, особливо селянства, мали місце відхилення навіть в офіційних документах. В Англії поява “других імен” (second names), тобто прізвиськ (byname), які пізніше розвинулися у прізвища в сучасному розумінні цього терміну, відноситься до кінця давньоанглійського періоду. Прізвиська стали успадковуватися на початку XII століття, а час стабілізації цього процесу відноситься до початку XV століття.

Ці хронологічні розбіжності у формуванні прізвищ безперечно призвели до активізації різних пластів апелятивної та онімічної лексики під час їх утворення. Це стало, поряд зі специфікою менталітету кожного народу, важливим екстралінгвістичним чинником, що мав свій вплив на утворення своєрідних прізвищевих систем цих двох народів.

Дослідження прізвищевої системи української мови, зокрема професійних назв, закладених в антропоосновах прізвищ, здійснювалося нами на матеріалі 11 тисяч найменування прізвищевих типів з українськими антропоосновами, які містяться в “Реєстрах Війська Запорозького” 1649 року [2] – найвидатнішої і найбагатшої за кількістю зафіксованого в ній лінгвістичного матеріалу пам’ятці української історичної антропонімії періоду античного формування української нації, української національної мови та сучасної антропосистеми. Матеріалом дослідження англійської прізвищевої системи послужив “Словник англійських прізвищ” [3], який містить 22700 прізвищ сучасної англійської мови.

Середньовічні прізвиська, як відомо, були офіційними неспадковими найменуваннями і базувалися на реальних ознаках їх носіїв. Дуже поширеним було використання назв професійного заняття людини у ролі прізвиськ. Здебільшого заняття, на яке вказувало прізвисько, співпадало з реальною професією носія цього прізвиська. Проте, важливо зазначити, що з часом внаслідок юридичного закріплення прізвиськ і перетворення їх на спадкові офіційні прізвища професія людини та її прізвище співпадають уже рідко.

Досліджувані нами назви людини за професією, що послужили лексичною базою для творення прізвищ, в обох антропосистемах належать до

різних тематичних підгруп. Це, зокрема, назви ремісників; назви людей, професійно пов'язаних з товарно-грошовими операціями; назви людей, основне заняття яких було пов'язане із сільським господарством; назви людей професійно зайнятих мисливством та рибальством; назви людей, професійно зайнятих морською справою; назви людей, основне заняття яких пов'язане з мистецтвом та інтелектуальною роботою, і т. ін.

Інформація, яку несуть мовні позначення ремісників і яка підкріплюється даними історичних досліджень, свідчить про те, що в період активного формування прізвищевої системи обох досліджуваних мов, тобто під час перетворення індивідуальних прізвиськ у спадкові офіційні найменування прізвищевих типу, успішно розвивалися численні ремесла: виробництво продуктів харчування, обробіток металів, будівництво, виготовлення тканин та виробів з них, гончарна справа, обробіток шкіри, добувні ремесла та ін. Тому вважаємо цілком закономірним той факт, що прізвища української та англійської мов, які виникли на базі назв ремісників, становлять найчисленнішу, за нашими підрахунками, підгрупу прізвищ серед тих, що містять у своїх основах назви людей за професією.

Етимологічний та семантичний аналізи відапелятивних прізвищ сучасної англійської мови, внесених до “Словника англійських прізвищ” А.І. Рибакіна, дозволили виявити в їх антропоосновах численні середньовічні назви ремісників (зазначимо, що виявлення найдавніших лексем в антропоосновах сучасних англійських прізвищ було зумовлене подальшим вивченням хронологічної стратифікації лексичної бази сучасних англійських прізвищ, і тому, де можливо, ми вказуємо на давньоанглійські або середньоанглійські лексеми, закладені в антропоосновах прізвищ). Широко представленими є назви ремісників, що були зайняті обробкою металів та виготовленням з них знарядь праці, зброї, предметів побуту: пор. **blāwere** (с.-англ. “той, хто роздував міхи”) у прізвищі *Blower*; **bouer** (с.-англ. “майстер, що виготовляє зброю для метання стріл”) у прізвищах *Bowyer*, *Bower*, *Boyer*; **brasiere** (с.-англ. “мідник”) у прізвищах *Brasier*, *Braizier*, *Brasher*, *Brazier*; **flecchere** (с.-англ. “майстер по виготовленню стріл”) у прізвищах *Fletcher*, *Flesher*; **fourbour** (с.-англ. “майстер по догляду за холодною зброєю, полірувальник”) у прізвищах *Furber*, *Ferber*, *Forber*; **goldsmith** (с.-англ. “ювелір”) у прізвищах *Goldsmith*, *Gouldsmith*; **gonner** (с.-англ. “зброяр”) у прізвищі *Gunner*; **lokier(e)** (с.-англ. “майстер, що виготовляє замки; слюсар”) у прізвищах *Locker*, *Lockyer*, *Lockier*, *Lokier*, *Lockyers*, *Lockeyear*; **minter** (с.-англ. “чеканник”) у прізвищах *Minter*, *Mintor*; **nedlere** (с.-англ. “майстер, що виготовляє голки”) у прізвищах *Needler*, *Kneedler*, *Nadler*, *Neelder*, *Nelder*; **peutrer** (с.-англ. “майстер, що виготовляє олов'яний посуд”) у прізвищах *Peutherer*, *Pewtrere*; **pinner** (с.-англ. “майстер, що

виготовляє булавки”) у прізвищі *Pinner*; **plumber** (с.-англ. “паяльщик”) у прізвищах *Plummer, Plimmer, Plumber*; **smith** (с.-англ. “коваль; зброяр”) у прізвищах *Smith, Smithe, Smithson, Smisson, Smye, Smyth, Smythe, Smithson*; **smither** (с.-англ. “коваль, молотобоець”) у прізвищах *Smither, Smithers*; **sporyer, sporier** (с.-англ. «шпорник») у прізвищі *Spurrier*; **tinkere** (с.-англ. “мідник, лудильник”) у прізвищах *Tinker, Tincker, Tinckler, Tinkler*; **turnare** (с.-англ. “токарь”) у прізвищах *Turner, Turnor, Turnour* та ін.

Назви ремісників, зайнятих обробкою шкіри та виготовленням виробів з неї, також становлять досить широко представлену підгрупу: пор. **barker** (с.-англ. “дубильник, шкіряник”) у прізвищі *Barker*; **cordewaner** (с.-англ. “майстер, який шив взуття з кордовської кольорової шкіри; чоботар”) у прізвищах *Cordiner, Codnor, Cordner*; **curr(e)jour** (с.-англ. “дубильник, шкіряник”) у прізвищах *Currier, Curryer, Curre*; **lorimer** (с.-англ. “лимар; сидельник”) у прізвищах *Lorimer, Lorymer, Larymer, Loriner, Lorrimer*; **sadiler** (с.-англ. “сидельник”) у прізвищах *Saddler, Sadleir, Sadler*; **sewer** (с.-англ. “швець”) у прізвищах *Sayer, Sayers, Saer, Sare, Sayre, Sayres, Sear, Seare, Seares, Sears Seear, Seer, Seers, Seyers*; **skinnere** (с.-англ. “шкіряник”) у прізвищах *Skinner, Skynner, Shinner, Shinnors*; **sutere** (с.-англ. “чоботар”) у прізвищах *Souter, Suter, Sewter, Soutar, Souttar, Soutter, Sowter, Sueter, Sutor, Suttar, Sutter, Sutters*; **steynour** (с.-англ. “фарбувальник”) у прізвищах *Stainer, Steiner, Steynor*; **tannere** (с.-англ. “шкіряник, дубильник”) у прізвищі *Tanner*; **tawer** (с.-англ. “майстер по виготовленню шкіри без дублення”) у прізвищах *Tawyer, Tower*; **whitetawier** (с.-англ. “дубильник”) у прізвищах *Whittier, Whittear, Whitear* та ін.

Одним з найрозвинутіших ремесел у середньовічній Англії було виготовлення і обробка тканин. Назви майстрів, зайнятих цими ремеслами а також пошиттям одягу, є також досить численними в антропоосновах прізвищ: пор. **fullere** (с.-англ. “валяльник, сукновал”) у прізвищах *Fuller, Voller*; **glover** (с.-англ. “рукавичник”) у прізвищі *Glover*; **hosiere** (с.-англ. “майстер, що виготовляє шкарпетки”) у прізвищах *Hosier, Hozier*; **kembestere** (с.-англ. чесальниця (шерсті, льону”) у прізвищі *Kempster*; **litester(e)** (с.-англ. “фарбувальник”) у прізвищах *Lister, Lyster, Lester, Lidster, Litster*; **quylter** (с.-англ. “майстер, що шиє стібані ковдри”) у прізвищі *Quilter*; **sēamestre** (с.-англ. “швачка, кравчиня”) у прізвищах *Simester, Simister*; **souster(e)** (с.-англ. “швачка”) у прізвищі *Souster*; **spinnere** (с.-англ. “прядильник, прядильниця”) у прізвищі *Spinner*; **tapicēr, tapēcēr** (с.-англ. “майстер по виготовленню декоративної тканини, гобеленів”) у прізвищі *Tapster*; **tailour** (с.-англ. “кравець”) у прізвищах *Taylor, Taylour, Taylorson, Tayler, Taylerson*; **teselere** (с.-англ. “ворсувальник”) у прізвищах *Tesler, Tessler*; **touker** (с.-англ. “валяльник, сукновал”) у прізвищах *Tucker, Tooker, Tuckerman, Tuckman*; **warderopere** (с.-англ. “кравець”) у

прізвищах *Wardroper, Wardropper*; **walkere** (с.-англ. “валяльник, сукновал”) у прізвищі *Walker*; **webbe** (с.-англ. “ткач”) у прізвищах *Webb, Webbe*; **webber** (с.-англ. “ткач”) у прізвищах *Webber, Weber*; **webstere** (с.-англ. “ткаля”) у прізвищі *Webster*; **wever** (с.-англ. “ткач”) у прізвищах *Weaver, Weever, Wheaver, Weavers, Weafer* та ін.

В антропоосновах прізвищ знаходимо такі середньовічні назви ремісників, зайнятих у будівництві: **dicere** (с.-англ. “землекоп”) у прізвищах *Dicker, Dickers, Dickers*; **heuere** (с.-англ. “каменотес”) у прізвищі *Hewer*; **heliege** (с.-англ. “покрівельник”) у прізвищах *Hellier, Hellyer, Helliar, Hellyar, Helyer, Hilliar, Hillier, Hillyer, Hilyer*; **masoun** (с.-англ. “каменярь, каменотес”) у прізвищах *Mason, Machan, Machen, Machent, Machin, Machon, Massen, Masson, Meacham, Meachem, Meachim, Meachin, Meecham*; **quariere** (с.-англ. “робітник в каменоломні, в кар’єрі”) у прізвищі *Quarrier*; **redere** (с.-англ. “робітник, що покриває дахи очеретом”) у прізвищах *Reader, Reeder, Reder, Readers, Reeders*; **sclater** (с.-англ. “покрівельник (шифером)”) у прізвищах *Slater, Sclater, Slator, Slatter*; **schoveler** (с.-англ. “той, хто згрібає, риє чи копає лопатою”) у прізвищах *Shoveller, Shouler*; **theker** (с.-англ. “покрівельник”) у прізвищі *Theaker*; **tyler** (с.-англ. “майстер по викладанню черепиці”) у прізвищах *Tyler, Tiler, Tylor* та ін.

Назви робітників, що виготовляли продукти харчування, також послужили твірними основами численних прізвищ: **bakere** (с.-англ. “пекар”) у прізвищах *Baker, Baiker, Backer*; **baxter** (с.-англ. “пекарка”) у прізвищах *Baxter, Backster, Bagster*; **bocher** (с.-англ. “м’ясник”) у прізвищах *Butcher, Boucher, Boutcher, Bowcher, Bowker, Bucher*; **breuer(e)** (с.-англ. “пивовар”) у прізвищі *Brewer*; **breuster** (с.-англ. “жінка-пивовар”) у прізвищах *Brewster, Broster*; **coke** (с.-англ. “повар”) у прізвищах *Cook, Cooke, Cookes, Cooks, Cookson, Coake, Coke, Cuckson, Cuxon, Cuxson, Cookman, Cockman*; **milner(e)** (с.-англ. “мельник”) у прізвищах *Milner, Millner*; **miller** (с.-англ. “мельник”) у прізвищах *Miller, Millar, Meller*; **potagēr(e)** (с.-англ. “той, хто варив чи продавав густий суп”) у прізвищах *Pottinger, Pettinger*; **salter** (с.-англ. “солевар”) у прізвищах *Salter, Saulter, Sauter, Sautter, Sawter* та ін.

Твірними основами прізвищ послужили також назви ремісників, що займалися обробіткою дерева та виготовленням виробів з нього: **carpenter** (с.-англ. “тесляр; столяр”) у прізвищі *Carpenter*; **coupere** (с.-англ. “бондар”) у прізвищах *Cooper, Couper, Coopper, Copper, Cowper, Cupper*; **cyver** (с.-англ. “ситар; решетар”) у прізвищах *Sivier, Sivyer, Siviers, Sivyers, Sevier, Sevyer*; **joinour** (с.-англ. “столяр”) у прізвищах *Joiner, Joyner*; **picher** (с.-англ. “смоляр”) у прізвищах *Pitcher, Pitchers*; **sawer** (с.-англ. “пильщик”) у прізвищах *Sawyer, Sawyers, Sayer, Sayers*; **schipwright** (с.-англ. “корабельний тесля”) у прізвищі *Shipwright* та ін.

Ми навели лише найбільш представлені підгрупи середньовічних назв ремісників. Загалом, серед 22700 прізвищ, внесених до “Словника англійських прізвищ” А.І. Рибакіна, нами виявлено 1383 прізвища, утворені на базі назв людини за професією та заняттям (що становить 6% від загальної кількості прізвищ). У їх антропоосновах закладено 489 назв людини за професією; з них 227 назв позначають ремісників (що становить 46%). Середньовічні назви ремісників відзначаються досить високою продуктивністю — на їх основі постало 536 прізвищ (що становить понад 2% від загальної кількості прізвищ), які в різних своїх фонографічних варіантах збереглися в сучасній англійській мові.

Етимологічний та семантичний аналіз антропооснов назв прізвищевого типу, внесених до “Реєстрів Війська Запорозького”, показали, що серед відапелятивних антропооснов назви людей за родом діяльності утворюють одну з найчисленніших лексико-семантичних груп, а саме 410 семем української мови з-поміж 4669, що становить 9% [1]. Найбільш представленими серед них, як і в англійській прізвищевій системі, є назви ремісників. Наведемо основні підгрупи назв ремісників, закладених в антропоосновах досліджуваних нами українських прізвищ. Це, зокрема, назви ремісників, що були зайняті обробкою металів та виготовленням з них знарядь праці, зброї та ін.: **залізник** (“ливарник; торговець залізними виробами” — ЕС) у прізвищах *Зелезняк, Зелезняченко, Железняк, Желѣзняк, Железниченко, Желзняченко, Желязнечок, Желизняченко, Желѣзняченко, Желязняченко*; **золотар** (“майстер, що виготовляє художні вироби, прикраси і т. ін. з коштовних металів і каміння; той, хто покриває позолотою, золотить що-небудь” — СУМ) у прізвищах *Золотар, Золотарь, Золотаренко, Золотарець*; **клепач** (“робітник, що займається клепанням” — СУМ) у прізвищах *Клепач, Клепаченко, Клипаченко*; ***клепавка** у прізвищі *Клепавка*; **коваль** (“майстер, що куванням обробляє метал, виготовляє металеві предмети” — СУМ) у прізвищах *Коваль, Коваленко, Коваленченко, Ковалець, Ковалинчин, Коваловский, Ковалський, Ковальський, Ковалевченко*; **ковач** (діал. “коваль”) у прізвищах *Ковач, Коваченко, Ковачка*; **котельник** (“той, хто робить казани або лагодить їх” — СУМ) у прізвищах *Котельниченко, Котельницький*; **котляр** (“той, хто робить казани або лагодить їх” — СУМ) у прізвищах *Котляр, Котляренко, Котляров*; **слюсар** (“робітник, який обробляє метали ручним або механізованим інструментом, а також складає, регулює, ремонтує машини та механізми” — СУМ) у прізвищах *Слюсар, Слюсарь, Слисар, Слѣсар, Слѣсаренко*; **токарь** (“робітник, фахівець з механічної обробки металу, дерева та інших матеріалів способом обточування на верстаті” — СУМ) у прізвищах *Токар, Токаренко, Токаревський, Токаровський*; **шабельник** (“той, хто виробляє шаблі” — СУМ) у прізвищах *Шабелник, Шабельник, Шабелниченко*.

Назви робітників, що виготовляли продукти харчування: **брагиля** (“спеціаліст по виготовленню браги” — Яв) у прізвищі *Брагиленко*; **бражник** (“продавець браги”— Гр) у прізвищах *Бражник, Бражнік, Бражниченко*; ***брагар** (пор. брагарник “браговар” — Гр) у прізвищі *Брагар*; **бровар** (“робітник на пивоварні”— ЕС) у прізвищі *Броварець*; **винар** (“хто ходить коло винниці, хто торгує виноградом” — СлТ) у прізвищі *Винарський*; **квасник** (“той, хто варить, готує або продає квас” — СУМ) у прізвищі *Квасниченко*; **квасниця** (жін. до квасник — СУМ) у прізвищі *Квасниця*; **колачник** (діал. калашник “пекарь, дѣлающій калачи” — Гр) у прізвищах *Калачник, Калачнык, Калачниченко, Калачныченко, Колачник*; **козоріз** (“мясник, рѣжущій коз” — Гр) у прізвищах *Козорѣз, Козоризенко, Козорѣзенко*; **колій** (“мясник, рѣжущій свиней” — Гр) у прізвищі *Колѣйко*; **коломиєць** (“солевар” — Гр) у прізвищах *Коломиєць, Коломыець, Коломийченко, Коломыйченко, Коломыйцов, Коломыйчик*; **кухар** (“робітник, що готує їжу” — СУМ) у прізвищах *Кухар, Кухарь, Кухаренко, Кухарський*; **куховар** (“робітник, що готує їжу” — СУМ) у прізвищі *Кукувар*; **кухта** (“хлопчик, який допомагає кухареві; хлопчик на кухні” — СУМ) у прізвищах *Кухта, Кухтенко*; **мельник** (“власник млина або той, хто працює в млині; мірошник”— СУМ) у прізвищах *Мелник, Мельник, Мелничен, Мелниченко*; **мірошник** (“власник млина; той, хто працює в млині; мельник” — СУМ; **мірочник** — Ж) у прізвищах *Мирочнык, Мѣрочнык, Мирошник*; **пекар** (“робітник, який випікає хлібні вироби” — СУМ) у прізвищах *Пекар, Пекаренко, Пекарсченко* (від **пекарський**); ***перепічай** (пор. перепічайка “женщина, пекущая хлѣбы” — Гр) у прізвищах *Перепечай, Перепѣчай*; **пивовар** (“той, хто варить пиво” — СУМ) у прізвищах *Пивовар, Пивоваренко*; **рїзник** (“той, хто забиває худобу або птицю на м’ясо; продавець м’яса; мясник” — СУМ) у прізвищах *Рѣзник, Рѣзниченко*; **солодовник** (“пивовар” — СУМ) у прізвищах *Солодовник, Солодовниченко*; **товчій** (“человѣк, толкущій на ступѣ” — Гр) у прізвищі *Товчѣй*; **хлібник** (“той, хто випікає або продає хліб” — СУМ) у прізвищі *Хлѣбниченко*.

Назви ремісників, що займалися обробкою дерева та виготовленням виробів з нього: **бердник** (“майстер, який робить берда” — СУМ) у прізвищах *Бердник, Бердниченко, Бердняченко*; **бондар** (“майстер, ремісник, що виробляє діжки, бодні, дерев’яні відра і т.ін.” — СУМ) у прізвищах *Бондар, Бондаренко, Бондаровський*; **боднар** (діал. бондар — СУМ) у прізвищі *Боднаров*; **гребінник** (“той, хто виробляє гребінки, гребінці” — СУМ) у прізвищах *Гребенник, Гребенниченко*; **гонтар** (“той, хто виготовляє гонт (гонту)” — СУМ) у прізвищах *Кгонтар, Кгонтаренко, Кгонтеренко, Кгондаренко*; **дуботовк** (“хто виробляє човни, дуби” — СлТ) у прізвищі *Дуботовк*; **дудар** (“майстер, що робить

дудки” — СУМ) у прізвищі *Дударев, Дударенко*; **дудник** (зменш.-пестл. до дудар — СУМ) у прізвищах *Дудник, Дудниченко, Дудницький*; **драч** (“пильщик” — Гр) у прізвищах *Драч, Драченко, Драцький*; **мажар** (“виробник маж” — ЕС; мажа “(заст.) чумацький віз; (діал.) віз” — СУМ) у прізвищі *Мажарчик*; **колісник** (“колісний майстер” — СУМ) у прізвищах *Колесник, Колесниченко, Колесничок, Колесняченко*; **колодій** (діал. колісник — СУМ) у прізвищі *Колодѣнко*; **лучник** (“майстер, що виготовляє луки” — СУМ) у прізвищах *Лучник, Лучнык, Лучниченко*; **нижник** (“людина, яка при розпилюванні дерева на дошки стоїть внизу” — СУМ) у прізвищах *Нижник, Нижниченко*; **решітник** (“той, хто виготовляє решета” — СУМ) у прізвищах *Решетников, Решотник, Решотниченко, Решутниченко*; **рубаник** (“дроворуб” — Он) у прізвищах *Рубаник, Рубаниченко*; **ситник** (“майстер, що виготовляє сита” — СУМ) у прізвищах *Ситник, Ситниченко*; **скринник** (“той, хто виготовляє скрині” — СУМ) у прізвищі *Скринник*; **скрильник** (“скринник”-Гр) у прізвищах *Скрильник, Скрыльниченко*; **сокирник** (діал. тесляр — СУМ) у прізвищі *Сокирник*; стелмах (“майстер, який робить вози, сани, колеса і т.ін.; (діал.) тесляр, тесля” — СУМ) у прізвищах *Стелмах, Стелмахович, Стелмашенко*; **столяр** (“робітник, фахівець, що займається обробкою (тоншою, ніж при теслярських роботах) дерева і виготовленням виробів з нього” — СУМ) у прізвищах *Столяр, Столяренко*; **тесля** (“робітник, що займається грубою обробкою деревини, спорудженням дерев’яних будов, виготовленням простих дерев’яних меблів і т.ін.” — СУМ) у прізвищах *Тесля, Тесьля, Тесленко, Теселка*; **трач** (“пиляр; той, хто пиляє що-небудь пилкою” — СУМ) у прізвищі *Трачиненко*.

Назви ремісників, що займалися виробництвом тканин та пошиттям одягу: **гафар** (“ремісник, що шиє золотом та сріблом, гаптує” — СлТ) — у прізвищі *Гафар*; **кравець** (“фахівець із пошиття одягу” — СУМ) у прізвищах *Кравець, Кравченко, Кравчын, Кравецький*; **кравченко** (“учень кравця; кравецький підмайстер” — СУМ) у прізвищі *Кравченко*; **прядка** (т. с. що пряжа “прядильниця” — Гр; **прадка** — діал. пряжа) у прізвищах *Прядченко, Прадченко*; **ткач** (“робітник, майстер, який виготовляє тканини на ткацькому верстаті” — СУМ) у прізвищах *Ткач, Ткаченко, Ткачов*; **шапар** (“шапкар” — СУМ) у прізвищі *Шапар*; *шапочник (пор. шапошник — т. с., що шапкарь “шапошник, дѣлающій или продающій шапки” — Гр) у прізвищі *Шапочнык*; **шаповал** (“майстер, який виготовляє з вовни шапки та інші вироби способом валяння” — СУМ) у прізвищах *Шаповал, Шаповаленко*; **швайка** (“бѣлошвейка” — Гр) у прізвищі *Швайковченко*; **швея** (т. с., що швайка — Гр) у прізвищі *Швич*.

Назви ремісників, зайнятих обробкою шкіри та виготовленням виробів з неї: **гарбар** (“кушнір” — СУМ) у прізвищі *Гарбар*; **дуботовк** (“чинбар, товк дубову кору” — КПол) у прізвищі *Дуботовк*; **вірва** (“хто шиє сумки” — Ж) у

прізвищах *Вурван, Вырвенко*; **кушнір** (“фахівець, що вичиняє хутро із шкіри та шиє хутрянні вироби” — СУМ) у прізвищах *Кушнер, Кушнѣр, Кушнеренко, Кушнѣренко, Кушнѣрчик, Кушнеровский*; **римар** (“майстер, який виготовляє ремінну зброю” — СУМ) у прізвищах *Римар, Рымар, Римарь, Римарчик, Римаренко, Рымаренко*; **чоботар** (“майстер, який шиє і ремонтує чоботи та інші види взуття; швець” — СУМ) у прізвищі *Чоботаренко*; **швець** (“майстер, що шиє і лагодить взуття” — СУМ) у прізвищах *Швець, Швецький, Шевченко*; **шевчик** (пестл. швець — СУМ) у прізвищі *Шевчик*.

Назв ремісників, які стали предметом нашого зіставного вивчення, в українському джерелі фактичного матеріалу нараховуємо 90. Це становить 22% від загальної кількості семем в лексико-семантичній групі “Назви осіб за професією”. На базі їх утворилися 210 прізвищ, що, як і в англійській мові, становить майже 2% від загальної кількості прізвищ, зафіксованих у досліджуваних нами джерелах.

Література

1. ДОБРОВОЛЬСЬКА О. Я. Лексична база прізвищ Війська Запорозького, за “Реєстрами” 1649 р. — АКД. — Ужгород, 1995.
2. Реестра всего Войска Запорожскаго после Зборовскаго договора съ королемъ польскимъ Яномъ Казимиромъ, составленные 1649 года, октября 16 дня, и изданные по подлиннику О.М. Бодянским. — М., 1875.
3. РЫБАКИН А. И. Словарь английских фамилий. — М., 1986.

Умовні скорочення

Гр — Словарь української мови. Упорядкував, з додатком власного матеріалу, Борис Грінченко. — К., 1907-1909. — Т.1-4.

ЕС — Етимологічний сорвник української мови. — К.: Наук. думка, 1982–1989. — Т.1-3.

Ж — Желехівський Є., Недільський С. Малорусько-німецький словар. — Львів, 1886. — Т.1-2.

КПол — Київське Полісся: етнолінгвістичне дослідження/ Відпов. ред. І.М. Железняк. — К.: Наукова думка, 1989. — 268 с.

СлТ — Історичний словник українського язика/ За ред. Є. Тимченка. — Харків; Київ: ВУАН, 1930-1932. — Т.1. Вип. 1-2.

СУМ — Словник української мови. — К.: Наукова думка, 1970-1980. — Т.1–11.